
Rába György

SZTOIKUSAN

Mért pillantsak a tükörbe
romokra meg törmelékre
mi lehet a jelentése
nézek inkább már mélyebbre
eszméltető történetre
hogy könyökömön forogva
kelek ágyamból új napra
fésűmet s ez réműletem
tarkóm felé közelitem
s indulva jobbára későn
nem ugrándoزم a lépcsőn
s ha egy szoknya viselőjén
szememnek kell pihennie
áram nem süt át a nőcskén
el is fordul tőlem nyomban
nyitányomat úgy nézi le
s megbúboltam mikor is még
vásott szomszéd kisfiút
tekintetem rajta ismét
magasba fut egyre fut
ránc-térképnel májfoltoknál
mindez tanulságosabb táj
osztályrészemet hogy értsem
napjaimmal szembenéznem
szidott áldott bölcsességem

RÖNTGENLELET

Tiszta tüdőmezők
de mélyebb helyzetű
és renyhébb rekeszek
balra kissé nagyobb
a szív és a gyomor
közepes tónusú
az alakja horog
de furcsa vagy csoda
a gyomor s félig a

szív helyzete között
félíg itt félig ott
másik test idegen
tán betokosodott
nőnemű azt hiszem
hisz szépen látszik itt
hogy belső szélvihar
fodrozza fürtjeit
s ez a testben a test
élő intarzia
céljául most szívet
serkent gyorsulnia
s rekeszizmot repeszt
hogy a szállásadó
amit magába nyel
bár akaratlanul
mégis öklendje fel
háttérben zsarnoka
rangrejtve küldözi
szerv- és életközi
kínzó feddéseit
titkon uralkodik

Mikor falhatta be
ingerlő fűszeres
falatul ezt a nőt
aortája sose
lesz szabad már meszes
léte s aritmiája
és gyomorgörcsei
mind emlékeztetik
benne lappang s emésztí
kettő egy névalakban
megzápult szerelem
és operálhatatlan

SZERELEM SZÍNEI

Viseltük ünneplő ruhának
páváztunk benne
színei áriáztak
lassan kifakult elkopott
az egykor bódító szerelmet

eluntuk ezt a limlomot
s ha olykor-olykor
előkerül egy fiókból
döbbsen rácsodálkozunk
ez lett volna e régimódi
gönc bírt rá aranyszájjal szólni
nyelvbólás volt öreg hiba
elcsereált maskara

Tóth Imre (Párizs)

DE INTERPRETATIONE (II)

**Nem euklideszi geometria:
két évezred kommentárja Eukleidészhez**

Halasi Zoltán fordítása

Kant kommentárja Eukleidészhez és Szent Tamáshoz. Kant nagyra értékelte Klügel „kritikus szellemé”-t, amelyről az eukleidészi posztulátum bizonyítási kísérleteinek kudarcáról szóló, fentebb idézett RECENZÍÓ-ja tett tanúságot. Eberhardt megjegyzését, hogy a geometria egy axiómájának a negációja a következmények negációját is maga után vonja, azzal a nem minden iróniától mentes megjegyzéssel kommentálja, hogy akkor hát ezentúl egy *licentia geometrica* is létezni fog, mint ahogyan a *licentia poetica* már rég létezik. Az aszimptotikus párhuzamosok ismertek voltak számára. De abban, hogy ez és ezzel együtt egy nem euklideszi háromszög fogalma megdönthetetlennek látszik, Klügeltől eltérően Kant nem a szellem kifürkészhetetlen enigmáját látta, hanem ellenkezőleg, a tiszta ész önkritikáját, amely egyből lerántja a fátylat a rejtőzködő szellem nagy titkáról. Az önmaga tükrében önmagát spekuláló szellem lepel nélkül megmutatkozik önnönmaga előtt. Az értelem számára egyből tudatossá válik, hogy az ellenséges hipotézis ellen folytatott viadal azért bukik meg újra és újra, mert az euklideszi és nem euklideszi ellentéte logikailag feloldhatatlan alternatíva, amelynek az eldöntésére a diszkurzív ész nem rendelkezik eszközökkel: az euklideszi és a nem euklideszi állítások alternatívája *elvileg eldönthetetlen*, mert mindkettő szintetikus ítélet, ami azt jelenti, hogy a „háromszög” grammatikai alanya mindkét egymásnak ellentmondó, de önmagában logikailag konzisztens, ellentmondásmentes ítéletnek – annak, amelyik az „euklideszi”, éppúgy, mint annak, amelyik a „nem euklideszi” állítmányt rendeli hozzá alanyához. Hogy a nem euklideszi állítás nem bizonyítható, az világos. De egyből világos lett az is, ami mindaddig rejtve volt: az euklideszi tétel is bizonyíthatatlan. Így aztán a szükségszerűség erejével hozzátapadó igazság forrása nem is lehet a logika. És a logikailag eldönthetetlen eldöntése nem is a logika, nem a diszkurzív ész, hanem az értelem – tehát egyedül a szubjektum képessége, előjoga,